

กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี
The Procedure for the Development of Moral Behaviors among Children
at Pattani Home for Girls

นุรีย์อัน นิตะ^{1*} และวันพิชิต ศรีสุข¹

Nureeyan Niteh^{1*} and Wanpichit Srisuk¹

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (จังหวัดปัตตานี Center)

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Pattani

* Corresponding author: e-mail nureeyan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นพี่เลี้ยง จำนวน 12 คน แม่ครัว จำนวน 3 คน สหวิชาชีพ จำนวน 4 คน และหัวหน้าหน่วยงาน จำนวน 1 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยนำเข้า คือ นโยบาย คำสั่งปฏิบัติ สถานการณ์เฉพาะหน้า ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุ และการบริหารจัดการ 2) ด้านกระบวนการ คือการประชุม การวางแผน การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การให้คำแนะนำ การสาธิต การทดลอง และติดตามประเมินผล 3) ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ คือ มีเจ้าหน้าที่เป็นต้นแบบ มีชุดกิจกรรมในการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม มีแนวทางการปฏิบัติ ในการอยู่ร่วมกันในสถานสงเคราะห์ มีสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ทั้งทางกายภาพ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) ด้านกระทบ ส่งผลให้เด็กหญิงเกิดการรับรู้ การตอบสนอง การเรียนรู้ การเห็นคุณค่าในการปฏิบัติ ความเชื่อ เจตคติเชิงบวก มีการจัดระบบกับตัวเอง มีอารมณ์ร่วม ความคิด รู้จักใช้เหตุผล และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นทักษะ พัฒนาเป็นลักษณะนิสัยของเด็ก

คำสำคัญ: พฤติกรรมทางจริยธรรม, เด็กในสถานสงเคราะห์, สหวิชาชีพ, พี่เลี้ยง, กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม

Abstract

This qualitative study aimed to analyze the process for developing moral behaviors among children at Pattani Home for Girls. Key informants consisted of twelve nannies, three cooks, four multidisciplinary teamworks and one head of the department. Interview schedule and focus group discussion were used for data collection. Finding showed that the process for developing moral behaviors consisted of: 1) input factors – policy, practice command, immediate situation, human resource, budget, supplies, and managerial administration; 2) process factors – meeting, planning, training, educational trip, suggestions, demonstration, trying-out, and monitoring/assessment; 3) output/outcome factors – welfare house personnel as a model; activities for developing moral behaviors; a guideline for staying together in the welfare house, and desired physical environment and social interaction; and 4) impacts effecting the girls have recognition, reaction, learning,

appreciation in practice, believe, positive attitudes, organizing the system with yourself, have emotions, thought, reasonableness, thinking skill, behavioral assimilation, and good habit.

Keywords: moral behaviors, welfare house children, multidisciplinary team, nannies, moral behavior developing Procedure

บทนำ

การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าของศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่างๆ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อและพฤติกรรมที่ตั้งงาม โดยเน้นวิถีชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เรื่องการเงิน อยู่ ดู ฟัง และการพัฒนาทักษะด้านการใช้ร่างกาย การคิด การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นนั้น ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานแก่เด็กและเยาวชนไทย 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ (อดิศร จันทรสขุ, 2548) และการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชน แต่มีข้อจำกัดในด้านเนื้อหาจริยธรรมที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม รูปแบบหรือวิธีการเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยการใช้รูปแบบ หรือการให้คำแนะนำปรึกษา และการทำกิจกรรมกลุ่ม รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่มีความเคลื่อนไหวควบคู่กับเนื้อหา (ทิตานา เขมมณี, 2545) ผ่านกระบวนการทักษะชีวิต เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี ที่เป็นเด็กที่ได้รับผลกระทบ หรือประสบปัญหาทางสังคมทุกประเภท เช่น ครอบครัวแตกแยก เด็กถูกทารุณกรรม และเด็กถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น จึงทำให้เด็กไม่สามารถอยู่กับครอบครัว และชุมชนเดิมได้ เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กต้องเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ และยังส่งผลให้เด็กมีภูมิคุ้มกันทางสังคมที่อ่อนแอ หรือเด็กบางคนไม่เคยได้สัมผัสในระบบครอบครัวที่มีพ่อแม่ พี่น้อง และญาติพี่น้อง เพราะได้รับการเลี้ยงดูจากสถานสงเคราะห์ตั้งแต่แรกเกิด เมื่อรวมตัวกันอยู่ในสถานสงเคราะห์เป็นความหลายหลายด้านพฤติกรรมที่เด็กได้แสดงออก ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

จากพฤติกรรมข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นเด็กในสถานสงเคราะห์ มีพื้นฐานของพฤติกรรมทางจริยธรรมในตัวเอง เพียงแต่ไม่ได้รับการนำเอาออกมาใช้ให้มีความสม่ำเสมอจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย สิ่งเหล่านี้เอื้อทำให้เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมไปในทิศทางเชิงบวกมากขึ้น ผ่านกิจกรรมต่างๆ ในกิจวัตรประจำวัน โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเด็กในสถานสงเคราะห์เป็นผู้มีบทบาทในการสนับสนุน ผลักดัน และให้คำแนะนำปรึกษาเสมือนพ่อแม่ พร้อมๆ กับการให้สวัสดิการด้านปัจจัยสี่ และด้านอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เด็กในสถานสงเคราะห์สามารถดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนกลับคืนสู่ครอบครัวเดิม หรือสังคม เมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาและมีอาชีพพึ่งพาตนเอง

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยสามารถทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเข้าใจพฤติกรรมทางจริยธรรมและสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กหญิงในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษากระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี ดังนี้

รูปแบบและวิธีการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี โดยศึกษาข้อมูลทฤษฎีและข้อมูลปฐมภูมิ

การเลือกพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีแบบเจาะจง คือ สถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ ที่มีภารกิจหลักในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหญิงที่ได้รับผลกระทบหรือประสบปัญหาทางสังคม ที่มีอายุระหว่าง 6-18 ปี รับเข้าจาก 14 จังหวัดภาคใต้ ที่มีบริบทของพื้นที่แตกต่างกัน และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้ปกติ ซึ่งเป็นจุดเด่นของสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานีที่น่าสนใจ ในการศึกษาและพัฒนา

กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ได้แก่ พี่เลี้ยง สหวิชาชีพ แม่ครัว ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 1) แบบสนทนากลุ่ม เป็นการสนทนากลุ่มกับพี่เลี้ยง สหวิชาชีพ และแม่ครัว เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี ในประเด็นกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็ก 2) แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี ประเด็นความเห็นถึงกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คือ การรวบรวมข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ของพี่เลี้ยง สหวิชาชีพ และแม่ครัว ที่ทำหน้าที่ในการดูแลเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้วิจัยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 4-6 คน ใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง ด้านการให้ความหมายตามประสบการณ์ของพฤติกรรมทางจริยธรรม และวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็ก โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกหน่วยงาน ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ผ่านการคิดเชิงระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ทำให้เห็นกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม ที่เป็นรูปธรรม (วุฒิชัย วีระวัฒน์ , 2549) 2) การสัมภาษณ์ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี ด้านการให้ความหมายตามประสบการณ์ของพฤติกรรมทางจริยธรรม ความคิดเห็นถึงกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ใช้เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสร้างกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป จากแบบสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึกแบบย่อ การลงรหัสข้อมูล และใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการถอดเทปบันทึกดังกล่าวด้วยตนเอง พร้อมกับการเรียบเรียงการจดบันทึกแบบย่อ เพื่อแยกแยะข้อมูลข้อเท็จจริง กับส่วนที่เป็นความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนในส่วนของกรณีศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในรูปแบบการพรรณนาและการอธิบาย รวมทั้งสร้างและพิสูจน์บทสรุป เพื่อตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พร้อมกับเชื่อมโยงกับแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รวบรวมไว้

การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลและมีความไว้วางใจในคุณภาพของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ของสุภางค์ จันทวานิช (2553) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกชั้นที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องในวิจัย ดังนี้ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลเป็นการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้อาจถูกต้องหรือไม่ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมกับการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เป็นเอกสารประกอบให้มีความเชื่อมโยงกัน 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีและเอกสารเป็นการตรวจสอบว่าผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการทำวิจัยด้านการพิจารณาข้อมูลดังกล่าวให้มีความน่าเชื่อถือและถูกต้องตามหลักวิชาการ

ผลการศึกษาและการวิจารณ์

ผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กหญิงในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี จากการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า “เจ้าหน้าที่ประพฤติกิจกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็น และกระทำให้เด็กปฏิบัติตามเป็นขั้นตอน รวมถึงปฏิบัติร่วมกับเด็ก เพื่อเป็นต้นแบบให้เด็กหญิงเลียนแบบพฤติกรรม” ชารีพะ, รอนา, อัสนี และคณะ (สนทนากลุ่ม, 21, 27, 28 พฤศจิกายน 2561) “เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ บอกกล่าว อบรม บอกเหตุผล สอน ชี้แนะ ชัดเกล้า กระตุ้น ชื่นชม ตอบแทน ติดตาม ประเมิน และปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ทั้งทางตรงและทางอ้อม พร้อมรับฟังคำอธิบายเหตุผลของเด็กหญิง ทั้งในสถานการณ์ที่ไม่ขัดแย้งและขัดแย้งต่อจริยธรรม ” เจ๊ะอาซีย๊ะ, ฟุรกรณ์, อนงค์, สุจิตตรา และคณะ (สนทนากลุ่ม, 21, 27, 28 พฤศจิกายน 2561) “ปรับแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และเด็กหญิงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สร้างบรรยากาศเชิงบวกในการอยู่ร่วมกัน ให้มีสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ ทั้งทางกายภาพที่จับต้องได้ และสิ่งแวดล้อมด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานีมีความอบอุ่น เป็นมิตร และความเป็นกันเอง กำหนดคุณลักษณะที่ดีของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะที่เลี้ยง มีทัศนคติเชิงบวก มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ ทักษะในการดูแลเด็กหญิงได้เบื้องต้น และถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ สามารถยืดหยุ่นได้ตามโอกาสและเหตุผล พร้อมทั้งติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกคน ” ฟุรกรณ์, อนงค์, รอนา (สนทนากลุ่ม, 27 พฤศจิกายน 2561) จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุ และการบริหารจัดการ ที่เป็นปัจจัยเอื้อในการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กหญิง สรุปเป็นเชิงระบบ พบว่า

จากภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์ อธิบายได้ว่า ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานต้นสังกัดให้ความสำคัญเรื่องของพฤติกรรมทางจริยธรรม นำมาสู่การออกคำสั่งปฏิบัติของสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานีให้ดำเนินการตามนโยบาย โดยปรับใช้ตามบริบทของหน่วยงานในรูปแบบของการกำหนดเป็นแผนงานและโครงการ แนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ และข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันของเด็กในสถานสงเคราะห์ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลในการรับมือกับสถานการณ์เฉพาะหน้าที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เหล่านี้ต้องมีทรัพยากรบุคคลที่เพียงพอ มีองค์ความรู้เฉพาะด้าน มีวุฒิภาวะการตัดสินใจ และมีจิตบริการ เป็นต้น ดำเนินการควบคู่กับงบประมาณ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน และสนับสนุนงานทุกด้านให้ประสบความสำเร็จได้ การพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ และการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน ผ่านกระบวนการประชุม วางแผน วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็ก

ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต / ผลลัพธ์	ผลกระทบ
<ul style="list-style-type: none"> - นโยบาย - คำสั่งปฏิบัติ - สถานการณ์เฉพาะหน้า - ทรัพยากรบุคคล - งบประมาณ - วัสดุ - การบริหารจัดการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุม - วิเคราะห์ - สังเคราะห์ - วางแผน - ดำเนินการ - ฝึกอบรม - ศึกษาดูงาน - ชัดเกล้า ให้คำแนะนำ - ชื่นชม ตอบแทน - รับฟัง - เสริมสร้าง - ส่งเสริม - ทำให้ดู - ทดลอง - ซึมซับพฤติกรรม - ติดตาม ประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ที่มีลักษณะที่ดี - เป็นต้นแบบ - มีชุดกิจกรรม - แนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อเด็กหญิง - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในสถานสงเคราะห์ของเด็กหญิง - สิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ทั้งทางกายภาพและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 	<ol style="list-style-type: none"> 1.การรับรู้ 2.การตอบสนอง . - การเรียนรู้ 3.การเห็นคุณค่า - ความเชื่อ - เจตคติ 4.การจัดระบบ - อารมณ์ร่วม - การคิด - การใช้เหตุผล 5.เป็นลักษณะนิสัยของตนเอง - มีทักษะ

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์

พร้อมดำเนินการตามแผน หรือนอกแผนที่วางไว้ ในรูปแบบของการฝึกอบรม การศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางจริยธรรม เพื่อนำมาใช้กับเด็กหญิง เช่น การชัดเจน การให้คำแนะนำ การรู้จักชื่นชม หรือตอบแทน ฝึกการรับฟัง ทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ให้เด็กสามารถซึมซับพฤติกรรมเชิงบวก ทดลอง เพื่อปรับปรุงแก้ไขประการสำคัญ คือ การติดตาม ประเมินผลการประพฤติของเด็กเป็นระยะๆ และสรุป ถอดบทเรียน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ทำให้เห็นผลผลิต/ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในแต่ละด้าน คือ ด้านบุคลากรที่มีคุณลักษณะที่ดี เป็นต้นแบบแก่เด็กในสถานสงเคราะห์ สามารถกำหนดชุดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม รวมทั้งเป็นโอกาสในการทบทวนแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อเด็ก และข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันของเด็กในสถานสงเคราะห์ มีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่น่าอยู่ บรรยากาศร่มรื่น และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นกันเอง ทั้งระหว่างตัวเด็ก เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่กับเด็กในความอุปการะ ส่งผลกระทบต่อตัวเด็ก คือ ทำให้เด็กเกิดการรับรู้เรื่องพฤติกรรมทางจริยธรรมมีความสำคัญต่อตนเองและคนรอบข้าง มีการตอบสนองโดยการเรียนรู้ ทำให้เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนตามพฤติกรรมทางจริยธรรมด้วยความเชื่อ เจตคติเชิงบวก มีการจัดระบบกับตนเอง มีอารมณ์ร่วม มีการคิดภายใต้การใช้เหตุผล ปฏิบัติซ้ำๆ เป็นทักษะ และพัฒนาจนกลายเป็นลักษณะนิสัยของตนเองได้

สรุป

กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยนำเข้า คือ นโยบาย คำสั่งปฏิบัติ สถานการณ์เฉพาะหน้า ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุ และการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการ คือ การประชุม การวิเคราะห์ การวางแผน การดำเนินการ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การขัดเกลา ให้คำแนะนำ ชื่นชม ตอบแทน การรับฟัง การเสริมสร้าง/ส่งเสริม การทำให้ดู เลียนแบบพฤติกรรม และติดตามประเมินผล ด้านผลผลิต คือ มีเจ้าหน้าที่มีคุณลักษณะที่ดีสามารถเป็นต้นแบบ มีชุดกิจกรรมในการส่งเสริม/สนับสนุนพฤติกรรมทางจริยธรรม มีแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อเด็กหญิง และข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในสถานสงเคราะห์ของเด็กหญิง รวมทั้งมีสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ทั้งทางกายภาพ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ คือ เกิดแรงจูงใจ การรับรู้ การตอบสนอง การเรียนรู้ มีทักษะ มีการคิด /เจตคติเชิงบวก มีความเชื่อ อารมณ์ร่วม การจัดระบบกับตัวเอง รู้จักใช้เหตุผล เห็นคุณค่าในการปฏิบัติ มีความเข้าใจแบบใส่ใจ เลียนแบบพฤติกรรมทั้งที่รู้ตัว และไม่รู้ตัว ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นลักษณะนิสัยของเด็ก

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ ดร.วันพิชิต ศรีสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ให้คำแนะนำเชิงวิชาการ ให้กำลังใจ ตลอดถึงจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้เสมอมา ดร.ชมชู สะอู และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.อารีย์ ธรรมโคร่ง เป็นกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ และและผู้ทรงคุณวุฒิการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย พร้อมให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และดร.ประจวบ ทองศรี เป็นกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ ได้สละเวลาให้ความเห็นเชิงวิชาการอันเป็นประโยชน์ และให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณนายสุพรรณ โปชากรณ์ และนายสุพิพัฒน์ อนุราช ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่อนุญาต และให้ความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัยภาคสนาม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลร่วมกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหญิงในสถานสงเคราะห์เด็กจังหวัดปัตตานี

เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา เขมมณี. 2545. รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วุฒิชัย วีระวัฒน์. 2549. การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. 2553. วิธีการวิจัย เชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่18. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อดิสร จันทรสุข. 2548. รายงานการวิจัยการปลูกฝังคุณธรรมในเด็กปฐมวัยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ของแกนนำโรงเรียนวิถีพุทธ. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, กรุงเทพมหานคร.